

Európa újragondolása

PhD kutatói és publikáló kurzus

Dr. Habil Bóka Éva

A kurzus leírása

A kurzus célja:

A kurzus célja a PhD hallgatók kutatómunkájának elmélyítése, a publikálás területén való ismereteik pontosítása és kiszélesítése, valamint a kurzuson született színvonalas tanulmányok publikációvá fejlesztése.

A kurzuson részt vevő hallgatók az alábbi területeken kapcsolódhatnak az *Európa újragondolása* témához a saját kutatási témájuk egy részletének, vagy átfogó áttekintésének, tanulmány formájában való kidolgozásával:

1. *Az EU állam és nemzetközi szervezési előzményei*

Az Európa-gondolat története; az államok közötti nemzetek feletti - kormányközi új típusú békeszövetség kialakulásához vezető történeti út

2. *Viták és vitatkozás Európáról és az új típusú nemzetek feletti-kormányközi EU-ról*

Az EU mint politikai, gazdasági és kulturális unió jellemzői és problémái történeti perspektívában

A nemzetállami szuverenitás és a kormányközi nemzetekfelettség jelenségének gazdasági, politikai és jogi aspektusai

3. *Európa és a világ*

3.1. Európa és a nemzetközi rendszer európai szemmel

A globális civil társadalom eszméjének állam- és nemzetközi szervezési aspektusa

Európa és a nemzetközi rendszer

Európa és a globalizáció; az EU mint globális szereplő

Az EU-modell és a világ

“Új-regionalizmus”

Az ENSZ reformja

3.2. Európai kihívások – nem európai válaszok

Európa kapcsolatai és az EU párbeszéde a nem európai civilizációhoz tartozó államokkal és regionális szövetségekkel (különös tekintettel Európának Kínával, Japánnal, Indiával, Szingapúrral és az ASEAN-val való kapcsolataira)

Viták az európai és ázsiai értékekről

Viták a modernizációról

(Például: K'ang Yu-wei, Sun Yat-sen, Deng Xiaoping, Fukuzawa Yukichi, Mahatma Gandhi, Rabindranath Tagore gondolatai az európai modernitásról)

Viták az európai civilizáció más civilizációkkal való kapcsolatairól:

A Huntington vita

A Kishore Mahbubani vita

A kurzus szervezése:

1. A kurzus pontos tematikáját az első két órán állítjuk össze a PhD hallgatók kutatási eredményei, érdeklődése és a publikálás szempontjainak a figyelembevételével. A tanár feladata a hallgatók szakmai segítése a témájuk kidolgozásában és a kurzus témáinak koordinálása annak érdekében, hogy a kurzus egésze mindenki számára tanulságos legyen, és elősegítse az egyéni kutatómunkát.

A jegy megszerzésének feltételei: kiselőadás tartása a választott témáról és ennek szemináriumi tanulmányra fejlesztése; aktív kutatói szereplés az órákon. (Kizárólag a PhD hallgató által eddig még nem publikált - új kutatásokat és forrásanyag feldolgozást tartalmazó - dolgozat fogadható el).

2. Publikálás: A kurzuson született legjobb tanulmányok szerzői a kurzus befejezése és a jegy megszerzése után a tanár által javasolt szakmai és szerkesztői tanácsok alapján kijavíthatják - pontosabban publikációvá fejleszthetik - a tanulmányaikat, és megadott határidőre elküldhetik a tanárnak e-mailben a publikálásra kész kéziratot. Ebben a fázisban a tanár mint szerkesztő működik együtt a szerzőkkel (e-mail: eva@eva-boka.name).

A kurzus javasolt programja

(Az Európa úragondolása téma főbb fejezetei és az egyes fejezetekhez ajánlott témák és irodalom)

A kurzushoz kapcsolódó vitairat:

Bóka Éva: Rethinking the European Supranationalism in a Historical Perspective.

Discussion Paper. Lásd: *Grotius, Vita*, 2008:

<http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=TJCVQS>

1. Az EU állam- és nemzetközi szervezési előzményei

Az Európa-gondolat története; az államok közötti nemzetek feletti - kormányközi új típusú békeszövetség kialakulásához vezető történeti út főbb állomásai

Összefoglaló könyvek a témáról:

Bóka Éva [2001]: *Az európai egység gondolat fejlődéstörténete*. Napvilág, Budapest

Derek Heater [1992]: *The Idea of European Unity*. Leicester University Press, Leicester

Jackson, Robert – George Sorensen [2003]: *Introduction to International Relations. Theories and Approaches*. Oxford University Press, Oxford

Az európai civilizáció államszervezési gondolati alapjai :

Aristotle [1946]: *The Politics of Aristotle*. Translated by Ernest Barker, Clarendon Press, Oxford; Magyarul: Arisztotelész: *Politika*. Gondolat, Budapest
Plato [1958]: *Plato's Republic*. Translated with an introduction by A. D. Lindsay. J. M. Dent & Sons LTD, London; E. P. Dutton & CO INC, New York

A nemzetállami szuverenitás, a jogharmonizáló unionizmus és a nemzetekfelettség teoretikusai:

Hobbes, Kant és Tocqueville összehasonlítása

Thomas Hobbes [1981]: *Leviathan*. Penguin Books Ltd, London
Magyarul: Thomas Hobbes [1999]: *Leviatán vagy az egyházi és világi állam formája és hatalma*. 1-2. Kossuth, Budapest

Immanuel Kant [1795]: *Perpetual Peace*, 1795.

Internet: <http://www.constitution.org/kant/perpeace.ht>

Magyarul: Immanuel Kant [1985]: *Az örök béke*. Fordította: Babits Mihály. Európa, Budapest

Alexis de Tocqueville [1990]: *Democracy in America*. The Henry Reeve text as revisited by Francis Bowen, now further corrected and edited with introduction, editorial notes, and bibliographies by Phillips Bradley, vol. 1, Vintage Books Edition, A Division of Random House INC, New York

Magyarul: Alexis de Tocqueville [1993]: *Az amerikai demokrácia*. Európa, Budapest

Út a demokratikus európai állam- és nemzetközi szervezési alapelvek (un. "európai értékek") kialakulásához

A civil nemzetállam és a konföderális / föderális unió rendezőelvei történelmi perspektívában

Az Utrechti Unió, 1579

In: E. H. Kossman (ed.) [1974]: *Texts Concerning the Revolt of the Netherlands*. Cambridge University Press, Cambridge, 165-173.

Az amerikai alkotmány (1787)

In: Ralph Mitchell [1995]: *Az Egyesült Államok Alkotmánya*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Az ember és polgár jogainak deklarációja (1789)

In: Kovács István – Szabó István (szerk.) [1976]: *Az emberi jogok dokumentumokban*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest

Svájci alkotmány (1848)

In: S. Kaiser – J. Strickler (Hrsg.) [1901]: *Geschichte und Texte der Bundesverfassungen der Schweizerischen Eidgenossenschaft von der helvetischen Staatsumwälzung bis zur Gegenwart*. Bern, 271-301.

A Nemzetek Szövetségének Egyezségokmánya (1919)

In: Halmosy Dénes [1966]: *Nemzetközi Szerződések 1918-1945*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 36-50.

Az Egyesült Nemzetek Alapokmánya (1945)

In: Nagy Boldizsár (szerk.) [1991]: *Nemzetközi jogi szerződések és dokumentumok*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 436-466.

Internet: <http://www.un.org>

Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata (1948)

In: Mavi Viktor (szerk.) [1992]: *Emberi Jogok. Nemzetközi okmányok gyűjteménye*. Emberi Jogok Magyar Központja, Budapest, 1-8.

Ian Brownlie (ed.) [1981, 1992]: *The Basic Documents on Human Rights*. Clarendon Press, Oxford.

Fontos állam-, föderáció és konföderáció szervezési jogi dokumentumok található az Internet Modern History Sourcebook-ban: <http://www.fordham.edu/halsall/>
<http://www.fordham.edu/halsall/mod/modsbook2.html#revol18c>

Kísérlet az európai szövetségi politika megújítására az első világháború után és a két világháború között

(Európa unionista, föderalista és funkcionalista alapjai)

Richard Nicolaus Coudenhove Kalergi [1926]: *Paneuropa*. Wien-Leipzig, 1926.

Aristide Briand [1930]: Mémoire sur l'organisation d'un régime d'Union fédérale européenne. Paris, le 1er mai 1930. In: A. Fleury (éd.) [1998]: *Le Plan Briand d'Union fédérale*. Peter Lang, Bern, Berlin, Frankfurt/M., New York, Paris, Wien, 569-582.

R. N. Coudenhove-Kalergi [1937]: *Totaler Staat – totaler Mensch*. Europa Verlag, Wien; Magyarul: R. N. Coudenhove-Kalergi [1937]: *Totális állam – totális ember*. Századunk kiadás, Budapest; R. N. Coudenhove-Kalergi [1995]: *Totális állam, totális ember*. PVP Stúdió, Budapest

José Ortega y Gasset [1950]: *The Revolt of the Masses*. The New American Library of World Literature, New York; Magyarul: Ortega y Gasset [1995]: *A tömegek lázadása*. Pont Könyvkereskedés, Budapest

Richard Nicolaus Coudenhove-Kalergi [1939]: *Europe Must Unite*. Paneuropa Verlag, Genève. Lásd még: Federal Documents: <http://www.eu-history.leidenuniv.nl>

Salvador de Madariaga [1937]: *Anarchy or Hierarchy*. George Allen & Unwin Ltd. London

Altiero Spinelli – Ernesto Rossi: The Ventotene Manifesto, 1941. In: Walter Lipgens (eds.) [1985]: *Documents on the History of European Integration. 1. Continental Plans for European Union, 1939-1945*. Walter de Gruyter, Berlin, 471-484.

Karl Polányi [1957]: *The Great Transformation (The political and economic origins of our time)*. Beacon Paperback Edition, Rinehart and Company, Inc. USA.

Magyarul: Polányi Károly [2004]: *A nagy átalakulás. Korunk gazdasági és politikai gyökerei*. Napvilág, Budapest

Denis de Rougemont: "The Federalist Attitude" 26. August 1947. In: W. Lipgens and Wilfried Loth (eds.) [1991]: *Documents on the History of European Integration. 4*. Walter de Gruyter, Berlin, New York, 23-27.

David Mitrany [1946]: *A Working Peace System. An Argument for the Functional Development of International Organization*. National Peace Council, London.

2. Viták Európáról: az EU mint politikai, gazdasági és kulturális unió jellemzői és problémái történelmi perspektívában

Fontos dokumentum gyűjtemények:

Brent F. Nelsen - Alexander C-G. Stubb (eds.) [1994; 2004]: *The European Union. Readings on the Theory and Practice of European Integration*. Lynne Rienner Publishers, London

A. G. Harryvan and J. van der Harst (eds.) [1997]: *Documents on European Union*. Macmillan Press Ltd, London

Összefoglaló könyvek:

Bóka Éva (2008): *Európai integráció. Elméletek történelmi perspektívában*. Corvina, Budapest

Ben Rosamond [2000]: *Theories of European Integration*. St. Martin's Press Inc., New York.

Antja Wiener – Thomas Diez [2004]: *European Integration Theory*. Oxford University Press, Oxford

Neill Nugent [2003]: *The Government and Politics of the European Union*. Palgrave Macmillan, New York

Helen Wallace – William Wallace – Mark A. Pollack [2005]: *Policy Making in the European Union*. Oxford University Press, Oxford

Christopher Hill – Michael Smith [2005]: *International Relations and the European Union*. Oxford University Press, Oxford

Út a kormányközi-nemzetekfelettséghez a második világháború után

Viták:

Viták a Monnet-módszerről

A De Gaulle – Hallstein vita

A Spinelli vita

A Delors – Thatcher vita

Moravcsik liberalis kormányközisége

A Fischer vita

Vita az európai alkotmányról

Unionista realizmus, funkcionalizmus kontra nemzetekfelettség és Monnet-módszer

Winston S. Churchill: The Zurich Speech. Speeches on Europe. In: Robert Rhodes James (ed.) [1974]: *W. S. Churchill. His Complete Speeches*. 7-8. R.R. Bowker Company, New York and London. Lásd még: <http://www.eu-history.leidenuniv.nl>

The Statute of the Council of Europe: Internet, 2006: <http://conventions.coe.int>

Hans J. Morgenthau [1949; 1960]: *Politics among Nations. The Struggle for Power and Peace*. Alfred A. Knoff, 1949

David Mitrany [1975]: *The Functional Theory of Politics*. London School of Economics and Political Science, London

Robert Schuman: *La Déclaration du 9 Mai 1950*. Internet: www.robertschuman.org

Robert Schuman [1991]: *Európáért*. Pannónia könyvek, Baranya Megyei Könyvtár, Pécs

Jean Monnet [1976]: *Mémoires*. Fayard, Paris

Jean Monnet [1962]: A Ferment of Change. *Journal of Common Market Studies*. 1. (1). 203-211.

The first constitution of Europe: Draft Treaty Embodying the Statute of the European Community. 1953. In: R. R. Bowie and C. J. Friedrich (eds.) [1954]: *Studies in Federalism*. Appendix II. Little, Brown and Co. 828-853; Richard T. Griffiths [2000]: *Europe's First Constitution. The European Political Community, 1952-1954*. Federal Trust for Education and Research, London, 189-226; Lásd még: Historical Documents: <http://www.eu-history.leidenuniv.nl>

Ernst Haas [1958]: *The Uniting of Europe. Political, Social and Economic Forces*. Stevens & Sons Limited, London.

Leon N. Lindberg [1963]: The Political Dynamics of European Economic Integration. Stanford University Press. In: Brent F. Nelsen –Alexander Stubb [2003], 151-162.

A De Gaulle – Hallstein vita:

Charles de Gaulle: L'Europe. In: Charles de Gaulle [1970]: *Mémoires d'espoir*. Plon, Paris

Walter Hallstein [1972]: *Europe in the Making*. George Allen & Unwin Ltd, London

Leo Tindemans [1976]: *European Union. Report by Mr. Leo Tindemans to the European Council*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

A Spinelli vita:

Altiero Spinelli: The European Adventure. In: Altiero Spinelli [1972]: *The European Adventure. Tasks for the Enlarged Community*. Charles Knight & CO LTD, London. 1-17.

R. Bieber - J.P. – Jacqué - J.H.H. Weiler (eds.) [1985]: *An Ever Closer Union. A Critical Analysis of the Draft Treaty Establishing the European Union*. Office for Official Publications of European Communities, Luxembourg

A Thatcher – Delors vita:

Margaret Thatcher: The European Family of Nations. Speech. Bruges, 1988. In: Martin Holmes (ed.) [1996]: *The Eurosceptical Reader*. Macmillan Press LTD, London; St. Martin's Press, Inc. New York, 88-96. Lásd még:

Historical Documents: <http://www.eu-history.leidenuniv.nl>

Jacques Delors: Réconcilier l'idéal et la nécessité. Devant le Collège d'Europe à Bruges, le 17 octobre 1989. In: Jacques Delors [1992]: *Le Nouveau Concert Européen*. Editions Odile Jacob, Paris, 322-338.

Jacques Delors: Economic and monetary union and relaunching the construction of Europe. In: *Report on economic and monetary union in the European Community*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, 1989, 63-67.

Moravcsik a liberális kormányköziségről:

Andrew Moravcsik [1991]: Negotiating the Single European Act: National Interests and Conventional Statecraft in European Community. *International Organization*. 45. 1.

Andrew Moravcsikról lásd: <http://www.princeton.edu/~amoravcs/>

A Fischer vita:

Joschka Fischer [2000]: From confederacy to federation: thoughts on the finality of European integration. Speech by Joschka Fischer at the Humboldt University in Berlin, 12 May, 2000. In: Christian Joerges - Yves Mény - H.H. Weiler (eds.) [2000]: *What Kind of Constitution for What Kind of Polity? Responses to Joschka Fischer*. European University Institute, Florence, 19-31.

Internet: http://www.auswaertiges-amt.de/2_aktuel/index.htm

Magyarul: Joschka Fischer [2002]: *Az államszövetségtől a föderációig*. Európai Szemle, 2002. 2.

Brit EU koncepciók:

Helen Wallace – William Wallace – Mark A. Pollack [2005]: *Policy Making in the European Union*. Oxford University Press, Oxford

Közép-európai európaiak nézetei:

Václav Havel: The Power of the Powerless. In: John Keane (ed.) [1985]: *The Power of the Powerless. Citizens against the State in Central-Eastern Europe*. Hutchinson and Co. Ltd. London, 23-96.

István Bibó: Reflections on Social Development of Europe. In: István Bibó [1991]: *Democracy, Revolution, Self-Determination*. Selected writings. Ed.: Károly Nagy, Atlantic Research and Publications, Columbia University Press, New York, 421-523.

Magyarul: Bibó István [1982]: Az európai társadalomfejlődés értelme. In: *Bibó István összegyűjtött munkái*. 2. Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Bern, 560-637.

Az európai integráció alapelvei a szerződések tükrében

Az Európai Unió Portálja:

<http://europa.eu>

Szerződések:

<http://eur-lex.europa.eu/hu/treaties/index.htm>

Fazekas Judit (szerk.) [2000]: *Az európai integráció alapszerződései (Róma, Maastricht, Amszterdam)*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest

Gráinne De Búrca – Paul P. Craig [2002; 2007]: *EU Law: text, cases and materials*. Oxford University Press, Oxford

Az EU és a keleti bővítés problémája:

Neill Nugent (ed.) [2004]: *European Union Enlargement*. Palgrave Macmillan, New York.

Tibor Palánkai [1997]: The European Communities and Eastern and Central Europe. In: Richard Falk – Tamás Szentes (eds.) [1997]: *A New Europe in the Changing Global System*. United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris, 113-132.

Michael A. Landesmann – Dariusz K. Rosati [2004]: *Shaping the New Europe. Economic Policy Challenges of European Union Enlargement*. Palgrave Macmillan, New York

Ulrich Sedelmeier [2005]: Eastern Enlargement: Risk, Rationality and Role-compliance. In: Frank Schimmelfennig – Ulrich Sedelmeier [2005]: *The Politics of European Union Enlargement*. Routledge, London and New York, 120-141.

Frank Schimmelfennig – Ulrich Sedelmeier (eds) [2005]: *The Europeanization of Central and Eastern Europe*. Cornell University Press, Ithaca and London

Wolfram Kaiser - Elvert Jürgen [2004]: *European Union Enlargement. A Comparative History*. Routledge, London and New York

John O'Brennan [2006]: *The Eastern Enlargement of the European Union*. Routledge, New York

Az európai identitás keresése:

Richard K. Herrmann - Thomas Risse - Marilyn B. Brewer (eds.) [2004]: *Transnational Identities. Becoming European in the EU*. Rowman & Littlefield Publishers, INC. Oxford
Catharine Neveu: European Citizenship, Citizens of Europe and European Citizens. In: Irene Bellier - Thomas M. Wilson (eds.) [2000]: *The Anthropology of the European Union*. Berg, Oxford, 119-135.

Laurie Buonanno – Ann Deakin: European Identity. In: Neill Nugent (ed.) [2004]: *European Union Enlargement*. Palgrave Macmillan, New York, 84-103.

3. Európa és a világ

Európai teóriák a globális civil társadalomról

Európa és a nemzetközi rendszer

Európa és a globalizáció

Az EU modell és a világ; az EU mint globális szereplő

Viták az európai és ázsia értékekről

Európa kapcsolatai a Távolsággal (Kína, Japán, Szingapúr, India)

Európai teóriák a globális civil társadalomról

Jürgen Habermas [2001]: The Postnational Constellation and the Future of Democracy. In: J. Habermas: *The Postnational Constellation. Political Essays*. Polity Press, Cambridge, UK, 58-113.

John Keane [2003]: *Global civil society?* Cambridge University Press, Cambridge, 92-107.

Mary Kaldor [2004]: *Global Civil Society. An Answer to War*. Polity, Cambridge, 15-50.

David Held [1991]: *Democracy, the Nation-State, and the Global System*. In: David Held (ed.) (1991): *Political Theory Today*. Polity Press/Blackwell, Oxford, 197-235.

Európa és a globalizáció:

H. L. Wesseling [1997]: *Imperialism and Colonialism. Essays on the History of European Expansion*. Greenwood Press, London

Fernand Braudel [1978]: The Expansion of Europe and the “Longue Durée”. In: Wesseling, H. L. (ed.) [1978]: *Expansion and Reaction*. Leiden University press, Leiden, 17-27.

Henri Grimal [1978]: *Decolonization the British, French, Dutch and Belgian Empires, 1919-1963*. Routledge and Kegan Paul, London and Henley

J. M. Blaut [1993]: *The Colonizer's Model of the World. Geographical Diffusionism and Eurocentric History*. The Guilford Press, New York – London

Carol Cosgrove-Sacks (ed.) [1999]: *The European Union and Developing Countries. The Challenges of Globalization*. Macmillan Press Ltd, London

David Held – Anthony McGrew (eds.) [2007]: *Globalization Theory. Approaches and Controversies*. Polity Press, Cambridge, UK

David Held - Anthony McGrew - David Goldblatt - Jonathan Perraton [1999]: *Global Transformations (Politics, Economics and Culture)* Polity Press, Cambridge

John Baylis – Steve Smith (eds.) [2001]: *The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations*. Oxford University Press, Oxford

Robert Gilpin [2000]: *The Challenge of Global Capitalism. The World Economy in the 21st century*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey.

Henryk Kierzkowski (ed.) [2002]: *Europe and Globalization*. Palgrave, Macmillan, New York.

Kevin H. O'Rourke: Europe and the Causes of Globalization, 1790-2000. In: Henryk Kierzkowski (ed.) [2002]: *Europe and Globalization*. Palgrave, Macmillan, New York, 64-86.

Marcelo G. Kohen: Europe and the Standardization of the Law: Past and Present. In: H. Kierzkowski: *Europe and Globalization*, 87-103.

André Liebich: Nationalizing the Globe, Globalizing the Nation. In: H. Kierzkowski: *Europe and Globalization*, 104-113.

Albert Breton - Heinrich Ursprung: Globalization, Competitive Governments, and Constitutional Choice in Europe. In: H. Kierzkowski: *Europe and Globalization*, 274-301.

Christopher Hill – Michael Smith [2005]: *International Relations and the European Union*. Oxford University Press, Oxford

*Az európai-modell és a világ
EU típusú új-regionalizmus?*

Waters Malcolm (ed.) [1999]: *Modernity. Critical Concepts*. Vol. 1. Modernization, Routledge, London and New York

Serge Latouche [1996]: *The Westernization of the World*. Polity Press, Cambridge, U.K.

Richard Falk – Tamás Szentes (eds.) [1997]: *A New Europe in the Changing Global System*. United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris
Leonard Mark [2004]: *Why Europe will run the 21st century*. Fourth Estate, London and New York
Mario Telò [2006]: *Europe: a Civilian Power? : European Union, Global Governance, World Order*. Palgrave Macmillan, Basingstoke
Mario Telò (ed.) [2007]: *European Union and New Regionalism. Regional Actors and Global Governance in a Post-Hegemonic Era*. Ashgate Publishing Limited. Aldershot, Hampshire
Peter Gran [1996]: *Beyond Eurocentrism: a New View of Modern World History*. Syracuse University Press, Syracuse, NY
Charlotte Bretherton – John Vogler (eds.) [2006]: *The European Union as a Global Actor*. Routledge, London and New York
Christopher Hill – Michael Smith [2005]: *International Relations and the European Union*. Oxford University Press, Oxford

EU és ASEAN

Alfredo C. Robles, Jr. [2004]: *The Political Economy of Interregional Relations: ASEAN and the EU*. The International Political Economy of New Regionalism Series, Ashgate Publishing Limited, Aldershot, UK, Ashgate Publishing Company, Burlington, USA
Dieter Mahncke – Kullada Kesbonchoo-Mead – Prathoomporn Vajrasthira – Rudolf Hrbek (eds.) [1999]: *ASEAN and the EU in the International Environment*. Asia-Europe Studies Series vol. 4. Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden

Nyugati és ázsiai értékek nemzetközi vitája:

Seah Chee-Meow (ed.) [1977]: *Asian Values and Modernization*. Singapore University Press, Singapore
Theodore, Wm. de Bary [2000]: *Asian Values and Human Rights. A Confucian Communitarian Perspective*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts
Sung-Joo Han (ed.) [1999]: *Changing Values in Asia, Their Impact on Governance and Development*. Institute of Southeast Asian Studies, Singapore; Japan Center for International Exchange. Tokyo and New York
Michael Jacobsen – Ole Bruun (eds.) [2000]: *Human Rights and Asian Values (Contesting National Identities and Cultural Representations in Asia)*. Curzon Press, Richmond, Surrey
Maria Svensson [2002]: *Debating Human Rights in China. A Conceptual and Political History*. Rowman & Littlefield Publishers, INC, Boston.
Ming Wan [2001]: *Human Rights in Chinese Foreign Relations. Defining and Defending National Interests*. University of Pennsylvania Press, Philadelphia.
Thomas Cottier – Joost Pauwelyn – Elisabeth Bürgi [2005]: *Human Rights and International Trade*. Oxford University Press, Oxford

Gondolkodási különbségek:

Nisbett, Richard E. [2003]: *The Geography of Thought (How Asians and Westerners Think Differently ... and Why)*. Free Press, New York, London, Toronto, Sydney

Viták a civilizációk közötti ellentétekről és az együttműködésről:

Samuel P. Huntington [1997]: *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order?* Simon & Schuster UK Ltd, London

Vita az ázsiai hatalmak felemelkedéséről és Európa (a Nyugat) lehanyaglásáról:

Kishore Mahbubani [2008]: *The New Asian Hemisphere. The Irresistible Shift of Global Power to the East*. PublicAffairs, New York

*Az állam alapú nemzetközi közösség szervezésének újragondolása: az ENSZ reformja
Egy nemzetek feletti béke-unió alternatívája kontra klasszikus konföderalizmus*

Heater, Derek [1996]: *World Citizenship and Government. Cosmopolitan Ideas in the History of the Western Political Thought*. Macmillan Press Ltd. London

Luard, Evan (ed.) [1966]: *The Evolution of International Organizations*. Thames and Hudson, London,

Luard, Evan [1982]: *A History of the United Nations. Volume 1: The Years of Western Domination, 1945-1955*. The Macmillan Press LTD, London

Luard, Evan [1989]: *A History of the United Nations. Volume 2: The Age of Decolonization, 1955-1965*. The Macmillan Press LTD, London

Luard, E. [1977]: *International Agencies: Emerging Framework of Interdependence*. Macmillan, London

Luard, Evan [1994]: *The United Nations*, Macmillan, London

Saksena, K. P. [1993]: *Reforming the United Nations. The Challenge of Relevance*. Sage Publications India Pvt Ltd., New Delhi

Joachim Müller (ed.) [1997]: *Reforming the United Nations: New Initiatives and Past Efforts*. Kluwer Law International, The Hague, vol. 1-3.

Joachim Müller (ed.) [2001]: *Reforming the United Nations: The Quiet Revolution*, Kluwer Law International, The Hague

Joachim Müller (ed.) [2006]: *Reforming the United Nations: The Struggle for Legitimacy and Effectiveness*. vol. 4. Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, Boston

Archer, Clive [2001]: *International Organizations*. Routledge, London

Mario Telò [2006]: *Europe: a Civilian Power? : European Union, Global Governance, World Order*. Palgrave Macmillan, Basingstoke

Barry Buzan – Richard Little [2000]: *International Systems in World History. Remaking the Study of International Relations*. Oxford University Press Inc. New York. 241-275.

Held, David [1995]: *Democracy and the Global Order: from the modern state to cosmopolitan governance*. Polity Press, Cambridge

Held, David – Anthony McGrew – David Goldblatt – Jonathan Perraton (1999): *Global Transformations*. Polity Press, Cambridge, UK

Paul Taylor [2001]: The United Nations and International Order. In: John Baylis – Steve Smith (eds) [2001]: *The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations*. Oxford University Press, Oxford, 331-355.

Habermas Jürgen [2004]: Hat die Konstitutionalisierung des Völkerrechts noch eine Chance? In: Jürgen Habermas (2004): *Der gespaltene Westen*. Suhrkamp, Frankfurt am Main, 113-193; In English: Jürgen Habermas [2006]: *The Divided West*. Ed. and transl. by Ciaran Cronin. Polity Press, Cambridge

Az EU és az ENSZ

Wouters, Jan – Frank Hoffmeister – Tom Ruys (eds) [2006]: *The United Nations and the European Union: An Ever Stronger Partnership*. T.M.C. Asser Press, The Hague, The Netherlands

K. V. Laatikainen - K.E. Smith [2006]: *The European Union and the United Nations: intersecting multilateralism*. Palgrave, Basingstroke

Fontos webcímek:

Internet történeti forrásgyűjtemény főoldal. Szerk: Paul Halsall (Internet History Sourcebook, Editor: Paul Halsall): <http://www.fordham.edu/halsall/>

Internet modern történeti forrásgyűjtemény. Szerk: Paul Halsall (Internet Modern History Sourcebook, ed. By Paul Halsall):

<http://www.fordham.edu/halsall/mod/modsbook.html>

A Yale Law School jogi, történeti és diplomáciai dokumentumanyaga, (The Avalon Project: Documents in Law, History and Diplomacy):

<http://avalon.law.yale.edu/default.asp>

Dokumentumok az alkotmányos fejlődésről (Documents on constitutional development):

http://avalon.law.yale.edu/subject_menus/constpap.asp

A Leideni Egyetem EU történeti anyaga (EU History Site):

<http://www.eu-history.leidenuniv.nl>

A nemzetközi jog dokumentumai (Basic documents of international law):

<http://www.un.org/>

<http://www.un.org/aboutun/charter/index.html>

<http://untreaty.un.org>

Emberi jogok (Human rights):

<http://www.un.org>

<http://www.un.org/Overview/rights.html>

Az Európai Unió Portálja:

<http://europa.eu>

Szerződések:

<http://eur-lex.europa.eu/hu/treaties/index.htm>

European Integration on-line Portal:

<http://www.eiop.or.at/>

European Research Papers Archive:

<http://eiop.or.at/erpa/>

The World Wide Web Virtual Library for European Integration:

<http://eiop.or.at/euroint/>

EU elmélet:

<http://www.jeanmonnetprogram.org/papers>

Globalizációs teóriák (Globalization theories):

<http://www.polity.co.uk/global>

<http://www.globalpolicy.org/globaliz/index.htm>

Globalizáció:

<http://www.emory.edu/SOC/globalization>

Az ENSZ reformja (The Reform of the UN):

<http://www.un.org>

<http://www.un.org/reform>

<http://www.un.org/millenniumgoals>

UN Millennium Project, 2005 , Overview:

<http://www.unmillenniumproject.org/documents/overviewEngLowRes.pdf>

UN Millennium Project, 2005 Main Report:

<http://www.unmillenniumproject.org/documents/MainReportComplete-lowres.pdf>

2005 World Summit Outcome:

<http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/487/60/PDF/N0548760.pdf?OpenElement>

EU-ENSZ kapcsolatok:

<http://www.europa-eu-un.org>

EU-Kína kapcsolatok:

http://ec.europa.eu/external_relations/china/intro/doc.htm

Kant örök béke terve

Full text of Immanuel Kant's Perpetual Peace:

<http://www.constitution.org/kant/perpeace.htm>

A Föderalista. Értekezések az amerikai alkotmányról (The Federalist papers):

http://avalon.law.yale.edu/subject_menus/fed.asp

Európa és a Távolság-Kelet

Colin Mason [2000]: *A Short History of Asia*. Palgrave, New York

Warren I. Cohen [2000]: *East Asia at the Center*. Columbia University Press, New York

H. Tinker [1966]: *South Asia, a Short History*. Palgrave Press, London

Európa és Kína

A kínai klasszikusok és más dokumentumok:

Confucius [1938]: *The Analects of Confucius*. Translated by Arthur Waley. Allen & Unwin, London

Confucius [1952]: *The Great Digest and Unwobbling Pivot*. Translated by Ezra Pound. Peter Owen Limited, London, pp. 25-35.

Lao Tzu: *Tao Te Ching* (Dao De Jing). In: Arthur Waley [1965]: *The Way and its Power: a Study of the Tao Te Ching and its Place in Chinese Thought*. Allen & Unwin, London

James, Legge [1909]: *The Life and Teachings of Confucius*. Kegan Paul, Trench, Trübner & CO. LTD, London

James, Legge (ed.) [1885]: *The Sacred Books of China. The Texts of Confucianism*. Part III-IV. The Clarendon Press, Oxford

James Legge (ed.) [1983]: *The Chinese Classics*. Vol. 1-2. Southern Materials Center, Taipei

Theodore, Bary de – Wing-tsit Chan – Burton Watson (eds.) (1960): *Sources of the Chinese Tradition*. Columbia University Press, New York

Immanuel C. Y. Hsü [1971]: *Readings in Modern Chinese History*. Oxford University Press, New York

Kínai gondolkodók a modernizációról és a nyugatosításról a 19-20. században

K'ang Yu-wei [1958]: *Ta T'ung Shu: the One World Philosophy of K'ang Yu-wei*. Translated by Laurence G. Thompson. George Allen and Unwin, London

Liang Ch'i-ch'ao [1970]: *Intellectual Trends in the Ch'ing Period (Ch'ing-tai hsüeh-shu kai-lun)*. Translated with introduction and notes by Immanuel C. Y. Hsü, Harvard University Press, Cambridge Massachusetts

Sun Yat-sen [1970]: *Memoirs of a Chinese Revolutionary: a Programme of National Reconstruction for China*. AMS Press, New York

Sun Yat-sen [1928]: *The International Development of China*. Hutchinson and Co., London

Sun Yat-sen [1960]: *San Min Chu i = The three Principles of the People by Sun Yat-sen* [with a biographical sketch by L.T. Chen; translated into English by Frank W. Price; abridged and ed. by the Commission for the Compilation of the History of the Kuomintang]; with two supplementary chapters: 1. National fecundity, social welfare and education; 2. Health and happiness by Chiang Kai-shek [rendered into English by Durham S.F. Chen], China Publishing Co., Taipei Taiwan

Sun Yat-sen's speech on Pan-Asianism See Internet, 2007:
http://en.wikisource.org/wiki/Sun_Yat_Sen%27s_speech_on_Pan-Asianism (Sun Yat-sen: *China and Japan: Natural Friends, Unnatural Enemies*, Shanghai: 1941 currently in the Library of Congress in Washington, D.C. USA)

Sun Yat-sen [1928]: *The International Development of China*. Published on behalf of the London Office Chinese Ministry of Information by Hutchinson & CO. (publishers) Ltd. London, New York, Melbourne

T'ang Leang-li [1927]: *China in Revolt. How a Civilization Became a Nation*. Noel Douglas, London

Hu Shih [1934]: *The Chinese Renaissance. The Haskell Lectures, 1933*. The University of Chicago Press, Chicago, Illinois

Mao Tse-tung [1965]: *Selected Works of Mao Tse-tung*. [English translation of the 2nd Chinese edition of the 1- 4 volumes of the Selected Works 1960] vol. 3. Foreign Languages Press, Peking

Mao Tse-tung [1966]: *Quotations from chairman Mao Tse-tung*. Foreign Language Press, Peking

Mao Tse-tung [1954]: *On New Democracy*. Foreign Language Press, Peking

Deng Xiaoping [1984]: *Selected Works of Deng Xiaoping (1975-82)*. (Translated from Teng Hsiao-ping wen-hsüan [1975-82], Foreign Language Press, Beijing

Európai gondolkodók Kína modernizálásáról, 1919-34

Bertrand Russell [1922]: *The Problem of China*. George Allen and Unwin LTD, London

T'ang Leang-li [1927]: *China in Revolt. How a Civilization Became a Nation*. Noel Douglas, London

John Dewey [1973]: *Lectures in China, 1919-1920*. The University Press of Hawaii, Honolulu

Hu Shih [1934]: *The Chinese Renaissance. The Haskell Lectures, 1933*. The University of Chicago Press, Chicago, Illinois

Egy Európa-centrikus gondolkodó Kínáról:

Max Weber [1968]: *The Religion of China: Confucianism and Taoism*. Free Press, New York; Collier – Macmillan, London

Irodalom K'ang Yu-wei-ről:

Jung-Pang Lo (ed.) [1967]: *K'ang Yu-wei. A Biography and a Symposium*. The University of Arizona Press, Tucson

Kung-chuan Hsiao [1975]: *A Modern China and a New World. K'ang Yu-wei, Reformer and Utopian, 1858-1927*. University of Washington Press, Seattle – London

Hao Chang [1987]: *Chinese Intellectuals in Crisis. Search for Order and Meaning (1890-1911)*. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London, 21-65.

Szakirodalom a nyugati világról és Kínáról:

Wolfgang Franke [1967]: *China and the West*. Basil Blackwell, Oxford.

Wolfgang Franke [1980]: *A Century of Chinese Revolution, 1851-1949*. Basil Blackwell, London

Wolfgang Franke [1957]: *Chinas Kulturelle Revolution: die Bewegung vom 4. Mai 1919*. R. Oldenbourg, München

Immanuel C.Y. Hsü [1995]: *The Rise of Modern China*. Oxford University Press, New York

Jacques Gernet [1996]: *A History of Chinese Civilization*. Cambridge University Press, Cambridge

Kang Liu [2004]: *Globalization and Cultural Trends in China*. University of Hawai'i Press, Honolulu

Theodore William de Bary [1998]: *Asian Values and Human Rights: a Confucian Communitarian Perspective*. Harvard University Press, Cambridge MA
Jordán Gyula – Tálás Barna [2005]: *Kína a modernizáció útján a XIX-XX. században*. Napvilág Kiadó, Budapest
Polonyi Péter [2008]: *Kína rövid története*. Corvina, Budapest

Az EU és Kína

Richard Grant (ed.) [1995]: *The European Union and China A European Strategy for the Twenty-First Century*. The Royal Institute of International Affairs, London
EU-China: Closer partners, growing responsibilities. Commission of the European Communities, Brussels, 24. 10. 2006. Internet, 2007: <http://europa.eu>
EU China relations, Internet:
http://ec.europa.eu/external_relations/china/intro/doc.htm

Európa és Japán

Ryusaku Tsunoda – Wm. Theodore de Bary – Donald Keene (eds.) [1971]: *Sources of Japanese Tradition*. Columbia University Press, New York

Fukuzawa Yukichi [1969]: *An Encouragement of Learning*. A Monumenta Nipponica Monograph, Translated by David A. Dilworth and Umeyo Hirano. Sophia University, Tokyo

Fukuzawa Yukichi [2007]: *The Autobiography*. Translated by Eiichi Kiyooka. Columbia University Press, New York

Nobushige Hozumi [1904]: *The New Japanese Civil Code*. A paper read at the International Congress of Arts and Science, Saint Louis

Nobushige Hozumi [1901]: *Ancestor-worship and Japanese law*. Z.P. Maruya & CO., LTD, Tokyo

Nishida Kitaro [1960]: *A Study of Good*. Translated by V.H. Viglielmo. Published by Printing Bureau, Japanese Government, Ministry of Education

Nishida Kitaro [1987]: *Intuition and Reflection in Self-consciousness*. Translated by V.H. Viglielmo with Takeuchi Joshinori. State University of New York-Press, Albany

Norio Tamaki [2001]: *Yukichi Fukuzawa, 1835-1901: the Spirit of Enterprise in Modern Japan*. Palgrave, Basingstok

Carmen Blacker [1969]: *The Japanese Enlightenment: a Study of the Writings of Fukuzawa Yukichi*. Cambridge University Press, Cambridge

W. G. Beasley [1995]: *The Rise of Modern Japan*. Weidenfeld and Nicolson, London

Yoshiie Yoda [1996]: *The Foundations of Japan's Modernization: a Comparison with China's Path towards Modernization*. Brill, Leiden

Yoshitake Oka [1979]: *Five Political Leaders of Modern Japan (Ito Hirobumi, Okuma Shigenobu, Hara Takashi, Inukai Tsuyoshi, and Saionji Kimmochi)*. Translated by Andrew Fraser and Patricia Murray. University of Tokyo Press, Tokyo

Inoguchi Takashi [2005]: *Japanese Politics: An Introduction*. Trans Pacific Press, Melbourne

Javasolt irodalom Indiáról (gyűjtés alatt)

Dokumentum kiadványok:

William Theodore de Bary – Arthur Llewellyn Basham (eds) [1964]: *Sources of Indian Tradition*. v. 1-2. Columbia University Press, New York

Franklin Edgerton [1965]: *The Beginnings of Indian Philosophy: Selections from the Rig Veda, Atharva Veda and Mahabharata*. UNESCO Collection of Representative Works, Indian series, Allen & Unwin, London

The Ramayana and the Mahabharata [1969]. Condensed from the Sanskrit into English by R. C. Dutt, Dent, London

Összefoglaló India történet:

Herman Kulke and Dietmar Rothermund [1986]: *A History of India*. Croom Helm, London – Sydney

Burton Stein [1998]: *A History of India*. Blackwell Publishers Ltd, London

Barbara D. Metcalf - Thomas R. Metcalf [2002]: *A Concise History of India*. Cambridge University Press, Cambridge

Peter Robb [2002]: *A History of India*. Palgrave, New York

Arthur Llewellyn Basham [1975]: *A Cultural History of India*. Clarendon Press, Oxford

Judith M. Brown [1994]: *Modern India. The Origins of an Asian Democracy*. Oxford University Press, Oxford

D. P. Singhal [1972]: *India and World Civilization*. Vol. 1-2. Sidgwick & Jackson, London

Az Európai Közösség és India

Dharma Kumar [1966]: *India and the European Economic Community*. Asia Publishing House, Bombay

D. K. Giri [2001]: *European Union and India. A Study in North-South Relations*. Concept Publishing Company, New Delhi

Politikai gondolkodók Indiáról és India modernizálásáról:

Mohandas Karamchand Gandhi [1997]: *Hind Swaraj and Other Writings*. Ed. Gy Anthony J. Parel. Cambridge University Press, Cambridge

Mohandas K. Gandhi [1948]: *An Autobiography or the Story of my Experiments with Truth*. Public Affairs Press, Washington, D. C.

Internet, 2007:

http://www.wikilivres.info/wiki/index.php/An_Autobiography_or_The_Story_of_my_Experiments_with_Truth

Mohandas Karamchand Gandhi [1924]: *La jeune Inde*. Librairie Stock, Paris

Mohandas Karamchand Gandhi [1970]: *Essential Writings*. Ed. by V. V. Ramana Murti. Gandhi Peace Foundation, New Delhi

Homer A. Jack (ed.) [1956]: *The Gandhi Reader. A Source Book of his Life and Writings*. Indiana University Press, Bloomington

Romain Rolland [1924]: *Mahatma Gandhi*. Librairie Stock, Paris
Jawaharlal Nehru [1946]: *The Discovery of India*. Signal Press, Calcutta
Rabindranath Tagore [1917]: *Nationalism*. Macmillan, London

Ajánlott irodalom:

Bóka Éva: The Theory and Practice of the Construction of Europe. Course description, Internet: <http://www.eva-boka.name>

Bóka Éva [2008]: Rethinking the European Supranationalism in a Historical Perspective. Discussion Paper. *Grotius*, 2008: <http://www.grotius.hu>

Bóka Éva: *Rethinking the Role of the Federalist Ideas in the Construction of Europe*, manuscript. Internet: <http://www.eva-boka.name>

Bóka Éva [2007]: The Idea of Subsidiarity in the European Federalist Thought. *Grotius*, 2007: <http://www.grotius.hu>

Bóka Éva [2006]: In Search of European Federalism. *Society and Economy*, The Journal of the Corvinus University, 28. 2006. 3, 309-331

Bóka Éva [2005]: The Democratic European Idea in Central Europe, 1849-1945. *Specimina Nova*, 2005, Pécs, 7-24.

Bóka Éva [2001]: *Az Európai egység gondolat története*. Napvilág, Budapest

Bóka Éva [2008]: *Európai integráció. Elméletek történelmi perspektívában*. Corvina, Budapest

Michael Burgess [2000]: *Federalism and European Union: The Building of Europe, 1950-2000*. Routledge, London.

Ben Rosamond [2000]: *Theories of European Integration*. St. Martin's Press Inc., New York.

Neill Nugent [2003]: *The Government and Politics of the European Union*. Palgrave Macmillan, New York

Neill Nugent (ed.) [2004]: *European Union Enlargement*. Palgrave Macmillan, New York, 84-103.

Henryk Kierzkowski (ed.) [2002]: *Europe and Globalization*. Palgrave Macmillan, New York

Christopher Hill – Michael Smith [2005]: *International Relations and the European Union*. Oxford University Press, Oxford

Jackson, Robert – George Sorensen [2003]: *Introduction to International Relations. Theories and Approaches*. Oxford University Press, Oxford

Robert Gilpin [1987]: *The Political Economy of International Relations*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey.

Robert Gilpin [2000]: *The Challenge of Global Capitalism*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey

David Held & Anthony McGrew [1999]: *Global Transformations. Politics, Economics and Culture*. Polity Press, Cambridge.

Internet:

The EU History site of the Leiden University:
<http://www.eu-history.leidenuniv.nl>

Az Európai Unió portálja:
http://europa.eu/index_hu.htm